Ar pascha wisuschehkliga augsta Keisara wehleschanu.

Makſa ar peeſuhtiſchanu par paſti:
Ar Peelikumu: par gadu 2 rbl. 75 kap.
beſ Peelikuma: par gadu 2 „ — „
Ar Peelikumu: par ½ gadu 1 „ 40 „
beſ Peelikuma: par ½ gadu 1 „ — „
Ar Peelikumu: par ¼ gadu — „ 90 „
beſ Peelikuma: par ¼ gadu — „ 70 „

Makſa beſ peeſuhtiſchanas Rigâ:
Ar Peelikumu: par gadu 1 rbl. 75 kap.
beſ Peelikuma: par gadu 1 „ — „
Ar Peelikumu: par ½ gadu — „ 90 „
beſ Peelikuma: par ½ gadu — „ 55 „
Ar Peelikumu: par ¼ gadu — „ 50 „
beſ Peelikuma: par ¼ gadu — „ 30 „

Mahjas Weeſis.

Mahjas Weeſis teek iſdots ſeſtdeenâm no pliſt. 8 ſahkot.

Makſa par ſludinaſchanu: par weenas flejas ſmalku rakſtu (Petit)-rindu, jeb to weetu, ko tahda rinda eenem, makſa 8 kap.

Redakzija un ekſpedizija Rigâ, Ernſt Plates grahmatu- un bilſchu-drukatawâ un burtu-leetuwê pee Petera baſnizas.

38. gada-gahjums. — Mahjas Weeſis iſnahk weenreiſ pa nedeku.

№ 9. Seſtdeen, 27. februarî. 1893.

Mahjas Weeſi ar Peelikumu war paſtellet un **ſludinaſnumus** nodot **Rigâ, manâ drukatawâ un Latweeſchu grahmatu pahrdotawâ pee Petera baſnizas.** Beſ tam wehl **Peterburgas ahrpilſehtâ:** Puhziſchu Gedert kga grahm. pahrd., Terbatas un Stabu eelu ſtuhrî un Jagodkin kga pahrd., pee leelâ pumpja; **Jelgawas ahrpilſehtâ:** Aliberg kga grahm. pahrd., Akmenu eelâ Nr. 11; **Ahgelskaluâ:** Loſsberg kga pahrd., Tirgus eelâ un pee A. Reekſtiņ kga, Slokas eelâ Nr. 41; **Ilgezeemâ:** Modin koſes pahrdotawâ; uſ **Katrinas dambja:** K. Upit matrial-pretſchu pahrd., Peterſalas eelâ Nr. 3; **Sarkandaugawâ:** J. Ikman kga material-pretſchu pahrd., Twaiku eelâ Nr. 70, J. Ikman kga material-pretſchu pahrd., Twaiku eelâ Nr. 47, pee Waldſchleſchena bruhſcha, A. Kaminzius kga dſehreenu pahrd., Tiltu eelâ Nr. 2 un K. Upit kga material-pretſchu pahrd. Duntesmuiſchas eelâ Nr. 36; tad wehl zitâs pilſehtâs, kà: **Jehſis:** B. Peterſon kga pahrdotawâ; **Walkâ:** M. Rudolff un Paulin kgu grahm. pahrdotawâs; **Walmeerâ:** E. G. Trey un dehla kgu grahm. pahrd.; **Ruſenê:** J. Alkſne kga grahm. pahrd.; **Jelgawâ:** Beſthorn kga grahm. pahrd., Pils eelâ; H. Allunan un Jaeger kgu grahm. pahrdotawâs; **Bauſkâ:** H. Allunan kga grahm. pahrd.; **Kuldigâ:** Beſthorn kga grahm. pahrd.; **Talſôs:** H. Tow kga grahm. pahrd. un bibliotekâ un J. Hirſchmann kga grahm. pahrd. Tad wehl „Mahjas Weeſi" war apſtellet pee ſaweem zeen. draudſes mahzitajeem, ſkolotajeem un pagaſta ſkrihwereem, kurus mihli luhdſu, tahdas apſtelleſchanas laipni peenemt.

Par ſinu.

Tee zeen. „Mahjas Weeſa" abonenti, kas par ſawu ſcha gada ekſemplaru wehl naw ſamakſajuſchi, top luhgti, lai ar makſu pasteidſas, jo kas lihdſ 6. martam ſch. g. nebûs ſawu peenahzigo makſu atlidſinajis, tas wairs nedabus peeſuhtitu ſawu paſtelleto ekſemplaru.

Dr. phil. Arnolds Plates,
„Mahjas Weeſa" iſdewejs un atbildoſchais redaktors.

Par lauku bibliotekam.

R. Tamezereeza.

IV.

Grahmatu kahrtoſchana un katalogs.

Grahmatas eeſehjuſchi kahrtoſam tahs. Wiſpirms tahs janodala uſ diwàm dalam: grahmatas un ſchurnali.

Grahmatas jakahrto alfabetiſki pehz winu autoru wahrdeem, ſchurnali pehz winu noſaukumeem ſewiſchkâ alfabetâ.

Pehz grahmatu nokahrtoſchanas ſahkas to numureſchana. Numureſchanu neder eeſâkt ar 1, 2, 3 u. t. t., tadêl, ka alfabetâ peenâks wehlak jaunas grahmatas klaht, un kahdu numuru tad lai tahm dodam, ja gribam, ka alfabetiſkâ kahrtiba, kas nepeezeeſchama, neteek ſajaukta? Tur waram ſchahdi iſlidſetees:

Peenemſim, muhſu alfabets ſahktos ſchahdi:
Allunana, Jura, dſeeſminas.
Anderſena paſaku wirkne I. un II.
— Bilſchu grahmata beſ bildem.
Auſekla rakſti u. t. t.

Allunana dſeeſminam doſam numuru 4, Anderſena paſaku wirknem numuru 8, bilſchu grahmatai beſ bildem, tà ka no ta paſcha rakſtneeka, ſekoſcho numuru 9, Auſekla rakſteem 12 u. t. t. Schahdejadi mums atleek numuru deeſgan wehlak klaht peenahkoſchàm grahmatam.

Ja nu tomèr atgaditos, ka wiſi numuri eenemti, tad waram iſpalidſetees ar burteem. Peemehram:

80. Purapuke, Humoreſkas un ſtahſti.
80a. — Wezpuiſis preekôs un behdâs.
80b. — Diwi draugi. Humoreſka.
81. Purinu Klahws. Kokles. Dſejolu wirkne.

Katalogâ waretu eeweſt wairak nodaļas, ſkatot uſ grahmatu ſkaitu un katru nodaļu ſewiſchkâ alfabetâ. Schahdas nodaļas buhtu:

1) Romani, ſtahſti, dſejas u. t. t.
2) Grahmatas jaunibai.
3) Grahmatas ſiniſka ſatura.

Autora wahrdi katalogâ jadrukà trekneem burteem. Beſ drukata kataloga wehl nepeezeeſchams rakſtits leels katalogs. Schajâ katalogâ jabût wiſàm grahmatam un weenâ alfabetâ. Katra jaunpeenahkuſe grahmata tuhlit eerakſtama ſchajâ katalogâ, dehl kam ſtarp katru rakſtneeku jaatſtàj wairak lapu puſes baltas, preekſch pehz klaht nahkoſchàm grahmatam. Tad wehl eewedama burtniza, kur teek eerakſtitas grahmatas, kas naw drukatâ katalogâ. Kad ſchajâ burtnizâ ſakrahjees peeteekoſchs ſkaits grahmatu, tad to war drukat, kà kataloga „papildinajumu".

Katalogâ naw jauſnem tik grahmatas ween, bet ari wiſi ſtahſti un ſwarigakee rakſti, kas atrodas bibliotekâ uſnemtôs ſchurnalôs. Schahdeem gabaleem naw dodami numuri katalogâ. Tee praſami pehz ta ſchurnala, kurâ tee atrodas. Peemehram:

10. Apſiſchu Jehkabs. Pee pagaſta teeſas. Dergr. ap. nod. Rigâ.
11. — Bagati radi. Derig. gr. apg. nod. Rigâ.
— Uſ pilſehtu! Auſtrums 1892. g. I. ſehjums.

Ja nu atgadas kahds gabals, kas bijis papreekſchu ſchurnalâ un tad grahmatâ un ſchurnals un grahmata abi uſnemti, tad jadod gan numurs. Peemèrs:

6. Adolphi. Schacha ſpehle. Drowneeks, Jelgawâ 1892. Ari Auſtrumâ 1892. I. ſehjumâ.

Tà tad abonentam nu ir iſwehle. Winſch war praſit Nr. 6, tad dabù grahmatu, praſa winſch Auſtrumu, tad to, un abejadi ir lidſets.

Kreetnako rakſtneezibas ſeedu nedrikſt truhkt, ja bibliotekà grib daudſmaſ peeteekoſchi pilniga buht. Schahdu rakſtneeku pirmâ rindâ ſtahw Apſiſchu Jehkabs, Rudolfs Blaumans, Deglaws, Lautenbachs, Puſchkaitis un ziti. Bet tà ka winu rakſti pa leelakai laikrakſtôs iſkaiſiti, tad jauſnem pehz eeſpehjas ari muhſu politiſkee laikrakſti un to feletoni, kur minetàs pehrles iſkaiſitas. Schahdi laikrakſti buhtu: „Balſs", „Baltijas Wehſtneſis" un „Deenas Lapa" ar feletonu turpinajumeem, „Tehwijas" feletons un „Mahjas Weeſa" Peelikums.

Pee kataloga ſaſtahdiſchanas japeeleek weenmèr leela ruhpiba. Kreetni ſaſtahdits katalogs ir no leela labuma tiklab laſitajam, kà ari bibliotekaram paſcham.

No leela labuma pee grahmatu iſwehles mums buhs nahkoſchais Sinibu komiſijas iſdotais katalogs. Katalogs eedalits tſchetrâs dalâs, pirmajâ dalâ ſarakſtitas labakàs grahmatas, otrâ nodaļâ — druſku nelabakas, treſchajâ nodaļâ wehl nelabakas un zeturtajâ nodaļâ pawiſam nederigas grahmatas; tahlak katalogs noſchkirts ſiniſkâs, kà ari ſtahſtu grahmatâs. Pawiſam eſot iſmekletas kahdas 500 grahmatas.

Scha kataloga iſnahkſchanu waram tik loti wehletees. Ko Sinibu komiſija mums dod, to waram katrâ laikâ ar preeku apſweikt!

Par ſweeſta taiſiſchanu.

Pa leelakai dalai pehz Wereſchtſchagina ſkolneezes Idas Iwanowas Bumen aprakſtitas metodes, kuru kreewiſki ſaſtahdijis Wereſchtſchagina paligs Kalantars. — Gajzemneeka.

IX.

No ſweeſta labàm ihpaſchibam.

Labam ſweeſtam wajaga buht pilnigi tihram un ſwabadam no wiſeem ſahnu peemaiſijumeem, kà ſmakas, garſchas un ziteem peejaukumeem. Krahſai wajaga buht weenlidſigai, beſ maſeem raibumeem. Apmehram ſakot: ſweeſta krahſai wajaga lidſinatees wezai zitronu miſai, waj auſu ſalmu krahſai. Kauſetam ſweeſtam (сливочное масло) wiſpahrigi wajaga bahlam buht no iſſkata. Sweeſta beeſums nepeezeeſchami wajadſigs. Sahlita ſweeſta roſchulam wajaga ſmalku tihru oſaru iſſkatâ buht. Holſteinas ſweeſtam ir pa:ihkama ſmarſcha, kura atkaras no tik ko ſamanama ſkahbuma, kas ar ſweeſtu ſaweenojas. Labs ſweeſts, uſ mehles uſlikts, ahtri iſkûſt. Gruhtà ſweeſta un ſahls kuſchana ir ſihme, ka ſweeſts pahrſtrahdajams (pahrmihzams un pahrſpaidams). Muzinas aiſkorkeſchanai wajaga buht iſturigai, ſtiprai un loti tihrai, un pehz tam tahs uſglabajamas ſauſâ pagrabâ (ſinams tikai ar ſweeſtu). Kauſeta ſweeſta garſchai wajaga buht ſkaidrai, beſ kahda ſkahbuma manifchanas. Zeeſcha eeſiſchana formâs loti wajadſiga. Sweeſta nelabums atkaras no nelaba materiala un nepilnigas uſmanibas, ihpaſchi pee ſweſchu ſweeſtu taiſiſchanas. Ruhktums ſweeſtâ zelas no weza krehjuma un weza rauga preekſch Holſteinas ſweeſta krehjuma ſaraudſeſchanas. Tapèz welti darbojas ſweeſtu noſpeeſchot, pahrſtrahdajot, to nekad newajaga nepahrſpaidit par daudſ: pee tam ſweeſts teek pahrak taukains un ſauſs, irdens jeb mikls. Sweeſts naw apmeerinoſchs, kad winu pahrkrahſo waj jau ir pahrkrahſots par daudſ un tahlak: kad winſch naw deeſgan krahſots, raibs, taukains un neiirs. Holſteinas ſweeſtam newajaga buht pahrkrahſotam pa daudſ, waj pa maſ, ne ari pa maſ ſaſkahbetam, waj eeraudſetam ar wezu raugu.

Sweeſta raibumi nahk no tam, kad ſamaiſa daſchadus ſweeſta kumoſus, waj ari kad ſahlitu ſweeſtu pa maſ apſtrahdà, pee kam ſahlim neweizas pa wiſu ſweeſtu weenlidſigi iſdaliitees. Tad, kad gruhti dabut weenadi krahſotus kumoſus, tad nekad newajaga ſweeſtu ſiſt muzinâs uſ puſt, bet labaki nogaidit, kamèr ſakrahjas ſweests preekſch wiſas muzinas. Tad pahrmihza ſweeſtu, ſamaiſot wezo ar jauno, kà tas aprakſtits pee falda krehjuma ſahlità ſweeſta; newis arween ruhpetees, deenu no deenas ſweeſtu krahſot daſchadâ mehrâ.

Lai iſbehgtu raibumus, kuri zelas no pahrak gauſas ſweeſta apſtrahdaſchanas, wajaga ruhpetees, pehdejo ſweeſtu pehz nedaudſ ſtundam preekſch eeſahliſchanas pahrmihzit. Kad ſweeſtu pahrſtrahdà, tad winâ parahdas ſmalki traipekli, lidſigi taukeem un baltas ſtrihpas; ſmaka paſùd un parahdas tauku garſcha.

Kad muzinu ar ſweeſtu tuhlin neatdſeſê, tad muzinâ ſweests (apkàrt muzinai) eemanto nepatihkamu tauku garſchu un baltu krahſu. Wiſus ſchos truhkumus un nepilnigumus war iſbègt pee wiſadu peenſaimneezibu leetu uſmanigas weſchanas.

Daſchadi rakſti.

Planetu attahlums no ſaules.

Par planetem noſauzas tahdas ſpihdoſchas ſaules ſiſtemas ſwaigſnes, kuras greeſchas ap to. Planetes iſſchkir diwâs dalâs: pirmàs ſchkiras planetês un otràs ſchkiras planetês. No pirmàs ſchkiras planetem galwenakàs ſchahdas: Merkurijs, Wenera, Seme, Marſs, Jupiters, Saturns, Urans un Neptuns. Starp Marſu un Jupiteru atklahtas daudſ maſakas planetes jeb aſteroides (ſwaigſnem lidſigi debeſs kermeni).

Scho planetu atſtatums no ſaules ir daſchads. War ſazit tik to, ka wiſas tahs kà no ſaules, tà ari no ſemes atrodas loti tahli. Mums gandriſ naw eeſpehjams eedomatees tahdus milſigus attahlumus. Tà ſeme no ſaules atrodas 82 milj. angliu juhdſchu jeb 20⅔ milj. geografiſku juhdſchu tahlumâ (tà ap 140 milj. werſtem). Ja meſcha balodis „wikugins", wiſahtrakais no putneem, kurſch minutê war noſkreet diwas angliu juhdſes (ap 10 werſtim), ſkreetu deenu un nakti, zik ween ahtri tam eeſpehjams, tad tas tik pehz ſimts gadeem noſkreetu no ſemes lihdſ ſaulei.

Tagad apluhkoſim, zik tahlu no ſaules atrodas katra no augſchâ minetàm pirmàs ſchkiras planetem.

Merkurijs, ſaulei wiſtuwakà planete, atrodas no tahs 37 milj. juhdſchu jeb 257 milj. werſtu tahlumâ. Uſ Merkurija gaiſma un ſiltums ir loti ſtipri; ja uſ ta buhtu uhdens, tad tas tuhdal pahrwehrſtos garainôs, bet ja tur buhtu alwa jeb ſwins, tad ta aiſween buhtu iſkuſuſchâ, ſchkidrâ ſaſtahwâ.

Wenera, ſkaiſtakà no wiſàm planetem, atrodas no ſaules 68 milj. angliu juhdſchu jeb 15 milj. geografiſku juhdſchu (476 milj. werſtu) tahlumâ. Uſ ſchahs gaiſchi ſpihdoſchas planetes daſchreiſ redſami melni plankumi. Tà 19. junijâ 1870. g. aſtronoms Herſchels redſeja uſ tahs tumſchus plankumus, kuru krahſa mainijuſês. Pehz aſtronomu domam uſ Weneras eſot loti augſti kalni. Tà kahda Weneras kalna augſtums eſot 46 tuhkſt. pehdas.

Tahlaku nahk Marſs, kura attaſtums no ſaules ſneedſas lihdſ 140 milj. angliu jeb 31½ milj. geografiſku juhdſchu (ap 217 milj. werſtu). Domà, ka uſ ſchahs planetes eſot diwreiſ tumſchaks un diwreiſ auſtaks gaiſs, nekà uſ ſemes.

Aiſ Marſa leelâ atſtatumâ atrodas Jupiters, wiſleelakà no ſaules ſiſtemas planetem. Winas zaurmèrs ir 89,000 angliu jeb 19,251 geografiſkas juhdſes (ap 749 milj. werſtes), un ta wairak nekà 1000 reiſas leelaka par ſemi. No ſaules ta atrodas 490 milj. angliu jeb 107½ geografiſku juhdſchu (ap 749 milj. werſtem) tahlumâ. Te gads lidſinas 11 gadeem un 315 deenam pehz muhſu gadu ſkaita. Siltuma un gaiſmas uſ Jupitera ir 20 reiſ maſak nekà uſ ſemes. Teiz, ka, ja uſ ta buhtu uhdens, tad tas weenadi buhtu ſaſalis. Tapat tumſchs tur ir deenâ un naktî.

Pehz Jupitera nahk Saturns, kas atrodas no ſaules 900 milj. angliu jeb 197 geografiſku juhdſchu (ap 1379 milj. werſtu) tahlumâ. Wina gads lidſinas muhſu 29 gadeem un 167 deenam. Domà, ka uſ ſchahs planetes 80 reiſ auſtaks, nekà uſ ſemes. Saturna zaurmèrs ſneedſas lihdſ 78 tuhkſt. angliu jeb 15,509 geografiſku juhdſem (tà ap 138,633 werſtu). Pee ſchahs planetes eewehrojams tas, ka ap winu atrodas diwi rinki weens otrâ, kuri greeſchas ap Saturnu; ſcho rinku attahlums no Saturna lidſinas 34 tuhkſt. juhdſem (238 tuhkſt. werſtem).

Urans beſ teleſkopa tik ko ſaredſams; to atklahja aſtronoms Herſchels 1781. g. Ta attahlums no ſaules ir loti milſigs, 1800 milj. angliu jeb 396½ milj. geografiſku juhdſes (tà ap 2773 milj. werſtes). Ta gads lidſinas 84 muhſu gadeem. Uſ Urana auſtums ir 360 reiſas leelaks nekà uſ ſemes un tikpat maſak gaiſmas, nekà uſ ſemes. M. J.

Par wehrdſibas ſtahwokli Afrikâ.

Afrika, ſchi tumſchà paſaules daļa, war teikt, ar katru deenu top wairak iſpehtita un ari apgaiſmota. Afrika ir it kà treekns kumoſs, no kura wairakas walſtis gribetu ſawu daļu dabut, kadêl katra te luhko ſawu waru wairak iſplatit. Miſionari jau gadeem ilgi mehgina gaiſmu iſplatit ſtarp tureenes lautineem, kas netik ween tumſchi pehz meeſas krahſas, bet ari garigi. Naw tadêl nekàds brihnums, ka daudſi no ſcheem gaiſmas neſejeem kà gahrds kumoſs tapuſchi no meſchoneem apehſti!

Wehl ne wiſai daudſ gadu atpakaļ ſchee tumſchee Afrikas dehli tapa kà lopini tuhkſtoſcheem pahrdoti par wehrgeem. Bet tagad tahs daſchadàs walſtis, kam te ihpaſchumi, zeeti par to ruhpejas, ka wehrgu tirdſneeziba maſinatos un kas pee ſchahda nezilweziga darba top peekerts, tas dabù bahrgu ſodu.

Par wehrgu ſtahwokli Kamerunâ, kas ſtahw ſem Wahzu apſardſibas, tureenes gubernators nupat iſlaidis plaſchakas ſinas, iſ kuràm redſams, ka wehrgu tirdſneeziba ſchini apgabalâ pawiſam iſnihzinata, tikai wairak juhrmalas apgabalôs wehl ſchur tur ſaſtopams, ka daſchi wehrgi topot pahrdoti. Ari wehrgu medneeziba te pawiſam ne-eſot wairs manita. Waldiba wiſeem ſpehkeem zenſchas, wehrdſibu iſnihzinat. Wiſderigakais lidſeklis tam noluhkam iſrahdijees tas, ka tureenes waldiba wehrgu nemaſ ne-eeſkata par kahdu ſewiſchku kahrtu, bet winus uſluhko kà brihwus zilwekus, kam tapat ir ſawas teeſibas, kas tapat pee teeſam war meklet apſardſibu, ja wina kungs tam dara pahreſtibu.

Bet ſchahdas teeſibas bauda tikai wihreeſchi, kamèr ſeeweeſcheem naw gandriſ itin nekahdu teeſibu, kadêl winas, deemſchêl, ir wehl wehrgeem lidſigas. Tadêl Wahzu waldibai te buhtu ari par to jaruhpejas, ka ſeeweeſcheem ir tahdas pat teeſibas, kà wihreeſcheem. Jaunakâ laikâ, kà rahdas, ari ſchinî ſinâ jau ſolis ſperts uſ preekſchu. Ir atgadijees jau, ka ari ſeeweetes nahk teeſas preekſchâ kà ſuhdſetajas.

A—eets.

Siwis un kolera.

Sinibu wihri pehdejâ laikâ nopeetni nodarbojàs gar ſautajumu, waj zaur ſiwim eeſpehjams koleras ſehrgu tahlak iſplatit, ja tahs ſwejotas uhdenôs, kas ir ſamaitati un kurôs koleras ſehrgas dihgti atrodas leelâ mehrâ. Pamatigi pehtidami, ſinibu wihri nu atſinuſchi, ka ſiwis war gan koleras ſehrgu tahlak iſplatit, ja tahs ſwejotas ſamaitatôs uhdenôs. Tadêl eeteizams, pa koleras ſehrgas laiku ar ſiwim apeetees loti uſmanigi; tahs wajaga baudit tikai kreetni zeptas un nowahritas. Ne maſak uſmanibas japeegreeſch ſiwju notihriſchanai. Wajaga ſargatees, ka nedſ paſchas ſiwis, nedſ ſwihnas nepeeteek pee puſchainàm weetam uſ rokam, jeb pee nutes, kà ari pee zitàm ehdamàm leetam un traukeem.

Ka ſamaitats uhdens loti weizina koleras ſehrgas iſplatiſchanos, to wareja pehrnajâ gadâ redſet Rigâ, kur ihpaſchi tahdi ſtrahdneeki bija ſaſlimuſchi, kas dſehruſchi Daugawas eedambejumôs ſamaitajuſchos uhdeni. Tadêl uſmaniba neko nekaitês! —ts.

Kas wehl jaeewehro pee sweesta speeschanas un formeschanas?

(Pehz leetprateja K. Zinischa peedsihwojumeem.)

Speeschanai nem tik mihkstu sweestu, kahds ir patlaban sanits sweests. Pahrmasgà to tihrâ aukstâ uhdeni, tad war sahkt to speest. Speeschana noteek tà: nem piku sweesta, 3—4 mahrz. smagu, usleek to us speeschamà galda, tad ar speestuwi sahk speest no labàs puses us kreiso: ar labo roku turot speestuwes kahtu un ar kreiso roku, kurâ jau eepreeksch sanemtas diwas sweesta lahpstinas, usleek us speestuwes wirsu un tà palidsi labai rokai speest. Pirmàs kahrtas speeschanai, tas ir, no labàs puses us kreiso, janoteek palehnam un speeschot to dsen us labo pusi. Kad tahdejadi pirmo kahrtu sweests ir speests plakans, tad otro kahrtu, no labàs us kreiso, speesch ahtraki, tà kà atsisdams, kà mihzidams. Kad abas kahrtas sweestam ir usspeestas, tad noleek speestuwi us labo pusi no sweesta.

Tad janem otrâ rokâ weena lahpstina (lahpstinas jasanem tà rokâ, ka tahs turot, delnas nahk us augschu) un ar labàs rokas lahpstinu wei sweestu us kreiso pusi, pee kam ar kreisàs rokas lahpstinu peepalidsi. Kad tahdejadi sweests ir sarullets garakâ pikâ, kas nu ir jaleek otradi us speeschamà galda, t. i. ja wina ir gulejuse garam us galda, tad jaleek schkehrsam un speeschanu atkahrto, kà jau minets. Sweests tahdejadi teeks speests, kamèr wiss winâ atrodoschais, uhdens weidâ redsamais sahlijums ir isgahjis, tikai wajaga sargatees, to par daudz speest. Speeschanu pa weenu piku war atkahrtot 3—5 reises, ja wajadsigs wehl wairak. Kad sweests ir samihzits, tad sahkas formeschana.

Sweestu formejot to leek pa pikai formâs un ar koka stampinu peestampè un kad pilna, tad ar uskalnu janostrihkè. Kad tas padarits, tad isplèsch formu un sweestu eetin pergamenta papirî. Kad wiss saformets un eerits, tad jaeenes aukstâ weetâ, lai atdseest, kur ari to war usglabat, kamèr winam zitads liktens nospreests.

No eekschsemes.

a) Waldibas leetas.

Widsemes gubernators issino pehzstahwoscho eekschleetu ministra kunga zirkulara preekschrakstu no sch. g. 16. janwara sem Nr. 1, par sinaschanu wisàm nodoklu un pagastu waldem, un wina negrosamu eewehroschanu un zeeschu ispildischanu:

„Eewehrojot beeschi preekschâ nahkdamas apakschkareiwju suhdsibas, kur tee schehlojas, ka maspilsonu eestahdes un pagastu waldes no wineem nekahrtigâ wihsê samaksu par wineem suhtitàm pasem un usturamàm sihmem pagehrot, man ir tas gods, Juhsu ekselenzi padewigi luhgt, wajadsigos sołus spert, ka wisas maspilsonu eestahdes un pagastu waldes, Jums ustizetâs gubernâs, top atgahdinatas, ka us eekschleetu ministrijas zirkulara pamata no 11. nowembra 1888. g. sem Nr. 30, kursch, weenojotees ar finantschu ministriju, ir isdots, biletes, pases un usturamas sihmes atwalinateem apakschkareiwjeem, kuri pehz rekruschu reglementa ir deenestâ stahwejuschi un pilsehtu jeb ari semu pagasteem peerakstiti, kà ari scho apakschkareiwju seewam un atraitnem netop stempeku nodoklim padotas."

Widsemes gubernas walde dara wispahrigi sinamu, ka pehz eekschleetu ministra kunga zirkularu no 14. janwara 1893. g. sem Nr. 173, tos Schihdus, kureem pehz likumâ noteikteem apstakleem naw brihw eekschejâs gubernâs usturetees, bet kuri lihdz schim us eekschleetu ministrijas zirkulara pamatu, no 3. aprila 1880. g. Nr. 30 un no 21. junija 1882. g. Nr. 1656, Widsemes gubernâ dsihwoja, buhs tschetru mehneschu laikâ us teem apgabaleem aisrahdit, kuri Schihdu apdsihwoschanai norahditi, pee kam Widsemes gubernatora kungam ir atkauts, mineto tschetru mehneschu laiku lihdz sch. g. 1. nowembrim pagarinat, un proti teem Schihdeem, kuri tirgojas, kureem imbolijas peeder jeb ar ko sewischki nodarbojas, jeb ar bagatigu familiju apswehtiti u. t. t.

Gubernas walde tura par derigu, sche peesihmet, ka israiditeem Schihdeem tschetru mehneschu nosazitais laiks sahkas no schi sinojuma issinoschanas Widsemes gubernas awisê.

Zeła nauda preeksch Meerteesneschu Sapultschu un Semneeku Wirsteesu preekschsehdetajeem Baltijas gubernàs. Walsts padome, walsts ekonomija un likumu saweenotôs departamentôs un pilnâ sapulzê zaurluhkojusi teesleetu ministra preekschlikumu par zeła naudas atwehleschanu meerteesneschu sapultschu un semneeku wirsteesu preekschsehdetajeem Baltijas gubernàs, nolehma:

I. Jk gadus, no 1893. gada 1. janwara eesahkot, atwehlet Baltijas gubernâs meerteesneschu sapultschu preekschsehdetaju rihkoschanai preeksch zeła isdoschanam, kuras buhtu tikpat sapultschu preekschsehdetajeem, kà ari meerteesnescheem pee semneeku wirsteesas un pagasta teesu rewisijas, schahdas sumas: 1) Reweles-Hapsalas, Rigas-Walmeeras, Zehsu-Walkas, Jurjewas-Werowas un Pernawas-Wilandes teesu apgabalôs pa 200 rbł.; 2) Wesenbergas-Weissensteinas apgabalâ pa 150 rbł.; 3) Kursemes meera-teesu apgabalôs pa 100 rbł.; 4) Sahmu salas apgabalâ pa 50 rbł.

II. No ta pascha laika (I. nod.) atwehlet semneeku wirsteesu preekschsehdetajeem zeła naudas 10 rbł. par gadu par katru semneeku wirsteesas apgabalâ atronoschos pagasta teesu.

III. Minetos I. un II. nod. isdewumus peeskaitit awotam, kas usrahdits 49. pantâ Wisaugstaki 1889. g. 9. julijâ apstiprinatâ likumâ par semneeku teesas un waldischanas eestahschu pahrgrosischanu Baltijas gubernâs.

Wina Keisariska Majestate 1892. g. 28. dez. Wisaugstaki apstiprinaja un pawehleja ispildit augschejo Walsts padomes nolehmumu. (W. W.)

Dsihwoklu nodoklis. „Sud. Gas." dsirdejuse, ka dsihwoklu nodoklis esot no walsts padomes, ar ne-eewehrojameem isnehmumeem, apstiprinats. Nodoklis us weesnizam un us mebletàm istabam tapschot zitadâ kahrtâ isleetots. Eewests winsch taps 1894. gadâ.

Lauschu skaitischanas pilsehtàs. Eekschleetu ministrijâ ir isstrahdati nosazijumi par lauschu skaitischanam pilsehtâs, pehz amateem. Us scho nosazijumu pamata ir pilsehtu eedsihwotaji eedaliti sekoschâs schkirâs: 1) Semkopji, 2) amatneeki, 3) tirgoni, 4) pahrzeleji (перевозчики), 5) juhras spehks, 6) kara spehks, 7) polizija, 8) brihwi amatneeki, 9) personas, kas taisni no winu eenehmumeem dsihwo, 10) personas bes jebkahda amata, 11) personas, kuru darbiba ir nesinama. Katra no schihm schkiram ir eedalita serijâs. Peemehram astota schkira, brihwo amatneeku, ir 8 serijâs eedalita. Eeredni, garidsneeziba, garigas wihreeschu un seeweeschu sabeedribas, juristi, ahrsti, skolotaji, mahksleneeki un isglihtotee. Pehdejai serijai peeder bes isglihtoteem, wahrda ihstenâ sinâ, publizisti, literati u. t. t. Pee bes jebkahda amata schkiras peeder: behrni, kuri dsihwo pee winu wezakeem, mahzibu eestahschu audsekni, slimnizu un nabagu namu pansioneri, garâ wahji u. t. t. (Pet. Wed.)

Ahrstu maksa. Ka dsirdams, tad projekts par ahrstu maksas nokahrtoschanu un dascheem pahrgrosijumeem tagadejâ medizinal kahrtibâ, pehz galigas isstrahdaschanas medizinal departamentâ, tapschot marta beigâs walsts padomei pahrbaudischanâ nodots. (Now. Wr.)

Jauns nodoklis. Schinis deenâs isplatitàs baumas, par nodokla uslikschanu kredit-sihmem, kuras us ahrsemem top iswestas, apstiprinajas. „Now. Wr." dsirdejuse is droscha awota, ka likuma projekts schai leetâ jau esot likumigu spehku dabujis. Sihmejotees us sihkumeem, schi lapa sino, ka pee katras us ahrsemem zełodamas personas, drihkst 500 rbł., un pee katras familijas 1000 rbł. bes nodokla maksaschanas atrastees. Wisas pahrejas sumas padotas nodoklim.

Kroplu strahdneeku apgahdaschana. Pehz „Graschd." sinam, taisàs finanzministrija drihsumâ pee jautajuma isstrahdaschanas par nosazitu atlidsibas maksaschanu strahdneekeem, kuri pee winu darba ispildischanas ir tapuschi sadragati. Patlaban ir jau kahds projekts ar nosazijumeem isstrahdats, us kura pamata par kropleem padaritu strahdneeku stahwoklis taptu nodroschinats.

b) Original-sinojumi.

No Lapmescha, Slokas pagastâ, raksta, ka winu juhrmalâ esot tik beess ledus sakrauts, ka us 12 asim dsiłumâ daschâs weetâs ledus lihdz dibenam sneedsas. Zitâs weetâs swejneeki sawu swejas darbu duhschigi strahdâ, daschu deenu nopelnidami kahdas kapeikas, daschu ne kapeikas, bet ko lai dara? Rudens sweja gauscham wahja bija, ka dascham swejneekam lihdz 18. dezembrim 1892. g. tikai laimejàs kahdus 10 rbł. nopelnit. Te 18. dezembrî sazehlàs tik breesmigi leela wehtra juhrâ, ka daudz swejneeki ar sawàm laiwam, no wehtras dsihti, newareja sawus tihklus no juhras isdabut. Lai nu gan tee ir wehl peezeeschami saudejumi, bet, paldees Deewam, kad tikai laudis wisi mums bija pee malas. Bet netahlu no mums, pee Purazeema juhrmalas, notika breesmigs atgadijums, kur noslihka kahdi 6 zilweki, kas wisi bija eeksch weenas laiwas, peezi puischi un weens prezejees wihrs. To weenu puisi dabuja tuhlit pee malas, bet tee peezi, wina beedri, guk wehsâ juhras kapâ, kur naw nekahdas zeribas, wairs winu meesas dabut redset. T. J.

No Ehrgleem. Ehrglu pagasts ir weens no leelakajeem Widsemê, skaita ap 90 semturu. Tà tad buhtu jadomà, ka schejeeneeschi abonè wairak desmitus eksemplaru laikrakstu, bet, Deewam schehl, tas pawisam otradi! Us schejeeni atzelo tikai kahdi pahris eksemplaru no laikrakksteem. Waj tam tà wajadsetu buht?! Ne! Laikraksts ir skola, kas zilweku attihsta, mahza un isdaila. Laikraksts ir spogulis, kur wisas pasaules dsihwe ar winas launumeem un labumeem atspogulojas. Tà tad laikraksta newajadsetu neweenâ sehtâ truhkt. Mas deenas atpakal kahdam muischas kalpam, osolu zehrtot, osols bij gahsdamees kalpu tà aiskehris, ka pa dalai parahwis apakschâ, pee tam winu tà eewainojis, ka bij janowed pee ahrsta. Ahrsts gan tuhlin pirmâ azumirkli sawu palidsibu sneedsa, bet naw sinams, waj isweseloses. — Muhsu uszihtigais behrnu audsinatajs, skolotajs J. Stuhrischa kungs, no schejeenes schkihràs, aiseedams tahdâ paschâ amatâ us Krapu, Kokneses draudsê. Ari weetejâ Labdar. beedribâ J. Stuhrischa kgs peedalijàs ar leetderigeem preekschlasijumeem. Sche dsihwodams, J. Stuhrischa kgs jo karsti kahroja eewest skolâ kopehdinaschanu. Kopehdinaschanas swaru weselibas sinâ behrnu wezakeem lika pee sirds, gan sawstarpigâs sarunâs, gan preekschlasijumâ. Stuhrischa kgs no mums schkihràs un scho swarigo jautajumu neweens wairs nezildina. Waj tam tà wajadsetu notiktees?! Nowehlam J. Stuhrischa kgam, kà kreetnam skolotajam, labas sekmes! Augusts Breedis.

No Ehrglu apgabala. Pagahjuschâ gadâ mums laimes saulite ussmaidija; sahka daschi muischneeki meschu pahrdot, brusam un slihpereem. Tà tad pee koku aisweschanas, kur wini tiks pa uhdeni tahlak pluhdinati, buhtu peeteekoscha pelna; bet daschi, kà pelnu pirmreis eeraudsijuschi, zenas loti nosit un galu galâ ne paschi, ne ari zitam lauj peenahzigi grasiti nopelnit. Schoseem, pee tik dsila sneega, „arkla wilzejus" — sirdsinus loti nomoza. Katrâ darbâ un pelnâ dotees ir gan katra wihra swehts peenahkums, bet, pats par sewi saprotams, tur, kur jel kas labs atlez. Bet kà sche pa leelakai daļai parascha, tik skatas us naudas eenahkumu, bet neeegaumè leetu dilschanu, plihschanu un sirgu nodsihschanu. Ja pelnâ brauzot tiktu kahrtigi winu sirgi baroti, tad jau pelna nemas tik laba neisrahditos. Ir peeredsets zitôs nowadôs pee leeleem „pelnas skrehjejeem", kas domà seemâ ko eegût, sirdsinu nodsen pee nabaga; peenàk pawasars un wajaga arklam preekschâ juhgt, bet nu melnbehrits wairs nespèj pa wagu eet. Tà tad scho apzerot, tur newar pelnâ dotees, kur newar jel zik pelnit. Ir peeredsets, ka mums sche Baltijâ wajaga spehzigu un labu leetu, spehzigu sirgu un labu strahdneeku; jo schejeenes seme prasa labu isstrahdajumu, newis kà Eeksch-Kreewijâ daschâs gubernâs, kur semkopibas darbs prasa pus tik darba kà Baltijâ un tomèr seme isdod bagatakus raschojumus. A. Jupiters.

No Ogres, Ehrglu draudsê. Jau wairak kà 20 gadus atpakal, kopsch Ogreneeschi wisi noli sawas mahjas par mehrenàm zenam eepirka, bet pehdejôs gadôs zaur gruhteem badigeem laikeem un zaur nejehdsigu saimneekoschanu tapat, kas kroga brahlischi, nespèj wairs sawas pirktàs mahjas waldit — pamet ziteem rokâ. — Ogreneeschôs wehl naw nekahdas beedribas, kurâ semkopji waretu pulzetees un weens otram sawus peedsihwojumus semkopibas sinâ atstahstit. Jt ihpaschi semkopibas beedribu sche noderetu dibinat, kurai buhtu jo plaschs darba lauks. Ogreneeschôs naw pat ne dseedaschanas beedribas; kur tagadejee jaunee laudis pawatas brihtinus lai pawada? Nekur! Behdigi! A. Jupiters.

Wehl no Ogres. Sche notikuse sen nedsirdeta sahdsiba. 16. febr. nakti schejeenes Suschu mahjàs issagts weens bullis, diwus gadus wezs, un mehnesi weza tele. Drihsumâ sagteem pakal dsenotees pa pehdam, diwus saglus sanehmuschi, treschais aislaidees pa istabas logu us tuwejo meschu; sagli paschreis kà taisijuschees eet, atwesto lopu kaut. Margers.

No Zeswaines. Muhsu pagasts sastàw no 80 saimneekeem, no kureem laba daka tahdu, kas mahjas jau ismaksajuschi un war peeskaitit pee turigeem, bet, deemschèl, laikrakstus sche lasa pahrleekam mas, salidsinot ar lauschu skaitu. Pehrnajâ gadâ muhsu pagastu apmekleja wairak laikraksti, nekà schogad; jo lihdz schim sche atnàk 5 eks. „Mahj. Weesis", 5 eks. „Balss", 4 eks. „Balt. Wehstn.", 1 eks. „Latw. Awise", 1 eks. „Tehwija", 1 eks. „Zeitung für Stadt und Land", 2 eks. „Düna Zeitung" un 1 eks. „День". — Par kaut kahdeem isrihkojumeem sche naw nekas ko pawehstit; jo tagad 3 gadi atpakal, kamèr nekàds isrihkojums naw taisits, bes weeneem sakumu swehtkeem. — Weena leeta ir, kur schejeeneeschi labi dara, tas ir, ka wini wis neschuhpo pahrleeku pa krogu, kas mums ir tikai weens, basnizas krogs. — Ar walsts skolas telpam newar buht meerâ; jo tahs ir par masàm preeksch 100 jeb wairak skoleneem. Draudses skolu apmeklè tagad ap 60 skoleni, kurâ jo stipri ween Sch. kgs mahza Kreewu walodu un sagatawo skolenus preeksch kara klausibas eksamena nolikschanas. Schogad 11. junijâ tiks notureti eksameni, pee kam ari war peedalitees zitu skolu skoleni. — Deewnams ir usbuhwets wisadâ sinâ pilnigs, bet weenigi, ka pulkstenis naw eetaisits, kura bilde gan no ahreenes ir redsama, tas naw wisai pilnigi, laikam toreis naudas peetruhka; warbùt us preekschu eekràs naudu un to eetaisis. — Pehrngad aisween tika sinots, ka ugunsgrehki stipri ween plosas un padara leelus saudejumus. Nelaba zeła dehl preeksch nodegušchàm ehkam nahkas gruhti peewest balkus; jo katram saimneekam wajaga atwest kahdus 12 balkus no 25 werstu tahla mescha. Tagad gan no ugunsgrehkeem ir meerigi. — Swehtdeenâ, kamèr laudis basnizâ, kahdam Lesereetim bij aisbraukts sirgs, kas nebij gluschi wahjais. Pehdas dsihtas lihdz Lubanai, bet tahlak sajukuschas. A. G.

No Dschuhkstes. Mihlo „Mahjas Weesi"! Widsemneeki un ari daudzi Kursemneeki tewi ar pilnu teesibu war dehwet par „mahjas weesi", tu winus apzeemo deesgan prahwâ skaitâ. — Runajot par Dschuhksteneekeem, jasaka, ka mums ir daudz gaismas awotu, kur smelamees garigu baribu. Wisam apgabalam par jo leelu swehtibu rihkojas muhsu semkopibas beedriba. Ari krahschanas un aisdoschanas kase, kà ari uguns apdroschinaschanas beedriba ir schejeeneescheem par neissakamu swehtibu. Semkopibas beedribai ir weikals, kurâ atrodas prezes par kahdeem 2½ tuhkstoschu rubleem. Par deenu zaurmehrâ eenemts ap 60 rbł. Wispahrim pagahjuschâ gadâ Dschuhkstê apgrosits ap 400,000 rbł. Semkopibas beedribai ir sawa biblioteka ar kahdàm 700 grahmatam (sehjumeem), no kuras apkahrtne war nemitoschi smeltees sew gaismu un garigu baribu. Dschuhksteneeki bija pirmee, kuri eekustinaja jautajumu par isstahdes isrihkoschanu 1895. g. Tagad ir galigi nolemts, isrihkot minetâ gadâ lauksaimneezibas isstahdi Jelgawâ. Schimbrihscham peedalas, kà isrihkotajas: „Wahrpas" (Riterschaftê), „Druwas" (Kr. Behrsmuischâ) un Dschuhkstes-Peenawas semkopibas beedribas un Lestenas-Irlawas bischkopeju beedriba. Muhsu semkopibas beedribas mehnescha sapulzês katru reisi teek lasiti preekschâ daschadi referati. Us preekschu beedriba par labakeem referateem maksàs peemehrigu atlidsibu, kas tschaklos darbineekus pamudinàs, arweenu duhschigi turpinat sahkto gaitu. — Sagli muhs apzeemo beeschi ween, bet tomèr daudzeem no scheem tehwineem ir isdewees tikt — ais restem. — Par kahdu K. Dschuhkstes pagasts nolehmo, nodot winu walsts warai. Schis nebehdneeks klejoja bes pases un bija jau daschu labu stiki isdarijis. Buhtu loti wehlams, ka ari ziti pagasti sekotu schahdai preekschsihmei un schahdus tahdus palaidneekus nodotu walsts warai. — Muhsu semkopibas beedribai bija sch. g. 7. februarî sapulze, kurâ apspreeda daschadus, us semkop[illegible] jautajumus. Garakâ referatâ S. kg[illegible] aprahdija pa[illegible] reisako 11-lauku sistemas saimneezib[illegible] semê. Referents eewèl ari ahbolin[illegible] seemas labibu, bet wasaraja.

c) Baltijas notikumi.

Baltijas, it sewischki Rigas, tirdsneeziba manami usplauks, ja tik peepildas preekschlikums, ko peenahzigàm ministrijam eesneegušc Ribinskas-Bologojas dselszeła beedriba. Preekschlikums ir schahds:

1) Lai minetai beedribai atlauj buhwet dselszełu no Bologojas us Pleskawu un no Ribinskas us Jaroslawu;

2) lai winas leetoschanâ dod Pleskawas-Rigas un Rigas-Tukuma, kà ari Baltijas dselszełus, kuru pehdejo waldibai tagad teesiba atpirkt, un

3) lai winai atlauj Rigas-Tukuma dselszełu pagarinat lihdz Wentspilei.

Scho liniju pahrwaldischot minetâ beedriba, kura nosauksotees par „Seemeł-Reetuma dselszełu beedribu."

Kà dsirdams, tad esot itin labas zeribas, ka preekschlikums tapschot eewehrots. Tà tad Rigas osta nahktu satiksmê ar Wolgu un ziteem swarigeem Eeksch-Kreewijas tirdsneezibas zentreem.

Jurjewas Igaunu semkopibas beedriba, kà „Postim." sino, dabujuse atkauju, nahkoschâ wasarâ, junija mehnesî, Walkâ isrihkot isstahdi.

Limsches pagasts, Alojas draudsê, kà „W. G. A." sino, peeweenots pee Roses pagasta un tadèl wairs nepastàw.

Eiropas-Kreewijas eedsihwotaju skaits 1890. g. bijis 96,410,400 dwehseļu leels, pilsehtas eedsihwotajus lihdzi neskaitot, 84,440,000. Tà tad Eiropas-Kreewijas eedsihwotaju skaits no 1885. g. lihdz 1890. gadam pawairojees par 7,060,300 dwehselem. Baltijas gubernu eedsihwotaju skaits bija:

	1885. g.		1890. g.	
	Ar pilsf.	Bez pilsf.	Ar pilsf.	Bez pilsf.
Widsemê	1,207,900	962,700	1,256,200	1,004,900
Kursemê	662,800	555,700	693,300	580,700
Igaunijâ	387,000	326,300	401,000	338,900
Kopâ	2,257,800	1,844,700	2,350,500	1,924,500

Pehz scha redsams, ka Baltijas gubernu eedsihwotaju skaits pawairojees par 92,700 dwehselem (bez pilsehtam par 79,800 dwehselem).

Kurseme nodoklu sinâ, kà „K. G. A." lasams, eedalita schahdôs eezirknôs:

1. eezirknis sastàw no Dobeles un Bauskas apr. Nodoklu inspektors, statsràts Meiers dsihwo Jelgawâ.

2. eez. sastàw no Grobinas un Aisputes aprinkeem. Nodoklu inspektors, kolegiju padomneeks Lemischewskis, dsihwo Leepajâ.

3. eez. sastàw no Tukuma un Talsu aprinkeem. Nodoklu inspektors, titularpadomneeks Jogels, Tukumâ.

4. eez. sastàw no Jaunjelgawas un Iluksstes apr. Nodoklu inspektors, kolegiju sekretars Gedimins, Jehkabpilî.

5. eez. sastàw no Kuldigas un Wentspils aprinkeem. Nodoklu inspektors, kolegiju asesors Boguslawskis, Kuldigâ.

Kursischu pagasta preekschneeks Jehkabs Lahwa, kà „K. G. A." sino, atzelts no amata.

Jelgawas wezmahschu skolâ, kà „K. G. A." sino, top eewesta Kreewu mahzibas waloda.

Jelgawas Latw. Beedr. Semkopibas Nodaļa [illegible] lazekli bija greesuschees pee domenu ministrijas ar lubgumu, apstiprinat Jelgawâ „Lauksaimneezibas beedribu." Tagad nu, kà „W. W." sino, domenu ministrija apstiprinajuse schahdu lauksaimneezibas beedribu.

Jelg. Latw. Beedr. Rakstn. Nodalas sapulze 14. februari. Materialus bij eesuhtijuschi: Alksnis-Sundulis — tautas dseesmas is Dobeles apgabala (50 dseesmas); J. W. Gudsche (Lepschukalnâ) — 56 tautas dseesmas, 3 schuhpka dseesmas, 135 mihklas; Lawenowsku Janis (Saulê) — 3 pasakas, 12 mihklas; L . . . u Jehkabs (Zeneneekôs) — V. suhtijums: 4 pasakas; 3 tautas dseesmas; schis un tas; eeraschas; skaitli; Maturu Atis — muischu, mahju, krogu, pławu, meschu, lauku un upju nosaukumus Grawendales, Meschotnes, Schwitenes pagastôs, (Bauskas apr.) un Grentschu pagastâ (Tukuma aprinkî); Kruhminu Jahnis — tautas dseesmas, Nitauras apgabalâ usrakstitas; tautas mihklas, Drustu Aukukalnâ usrakstitas. Bibliotekai dahwinajuschi: J. Esers (Durbê) — 1) Geschichte der dem russischen Kaiserthum einverleibten deutschen Ostseeprovinzen von A. v Richter. II. Theil. III. Band. Riga 1833.; 2) Das Elementarlehrer-Seminarium zu Dorpat von D. H. Jürgenson. 1833; 3) Teem zeenigeem kungeem un Muischneekeem tahs Grohbinas Basnizas Walsts; teem godigeem Nahtskungeem, Eldermaneem u. t. t. no winu peetiziga Drauga un Mahzitaja Janna Mangela Launitz. 1802.; Henri Wissendorfs (Peterburgâ): a) Matériaux pour L'ethnologie Latavo-Lithuanienne par H. Wissendorff, Vannes, impremerie Lafolge 1893.; b) Revue de traditions populaires. Paris. 1887. un c) Notes sur la Mythologie des Lataviens par H. Wissendorff. Vannes. 1892.; [illegible] — Mittheilungen aus der livländischen Geschichte. XIII. Bandes VI. Heft. Riga, 1888. — Museejam dahwaja: Raufmanu (Nameitu) Juris — minceratu krahjumu, salasitu Baltijas juhrmalâ pee Leepajas; Kruhminu Jahnis (Drustu Aukukalnâ) — 3 monetas, atrastas sem Mahlpils Sprustu mahjas laieja laktas. — Tad Nodalas preekschneeks Sterstes kungs zehla preekschâ winam no Rig. L. B. Sin. Komisijas peesuhtito jautajumu listi: „Kà nokahrtot latweeschu familiju wahrdu rakstibu kreewu walodâ". Pehz garakas pahrspreeschanas par mineto jautajumu A. Sterstes kungs usnehmàs isstrahdat plaschaku referatu un tad to zelt Nodalas sapulzê preekschâ. — Us W. kga preekschlikumu, waj 30. aug. newaretu isrihkot ahrkahrteju Rakstn. Nod. sapulzi, prinzipâ nolehma: ahrkahrteju Rakstn. Nod. sapulzi noturet 29. augustâ. — Zaur atpirkschanos no jaungada wisitem lihdſ schim eenahkuschi 352 rbl. 74 kap., no teem sewischki Rakstn. Nod. noluhkeem 25 rbl. Kà pabalstu masturigeem stundenteem scho naudu isdalija schahdâ kahrtibâ: Jurjewas latw. studenteem — 90 rbl. (Lettoneem — 60 rbl., lit.-sin. sabeedribas lozekleem — 30 rbl.), Rigas politeknikas latw. studenteem — 60 rbl. Peterburgas — 60 rbl. un Maskawas studenteem — 60 rbl. Bez tam Peterburgas konserwatorijas mahzeklim L., uz wina luhgumu, peespreeda kà pabalstu 30 rbl. — Nahkoschâ Nod. sapulze notiks 7. martâ. — Par beedru usnehma adw. J. Lasdinu (Rigâ). (T.)

Us nahkoscheem Kursemes brihwlaischanas swehtkeem 30. augustâ wehl peeteikuschees schahdi kori: 1) Saldus Sadraudsigàs Beedribas jaukts koris; 2) Wez-Swirlaukas jaukts koris; 3) Kr. Wirzawas jaukts koris; 4) Leel-Salwas jaukts koris: 5) Dsimt-Garoses jaukts koris; 6) „Weesturis", wihru koris is Jelgawas; 7) Aisupes wihru koris; 8) Dschuhkstes dubult-kwartets; 9) Falzgrahwes wihru koris; 10) „Lihgo" dseed. beedribas jaukts koris; tà tad ar agrak peeteikteem koreem kopâ — 33. (T.).

Par sirgu eezirknu preekschneekeem apstiprinati: Talsu aprinka 11. eezirkni Kandawas meschkungs barons Lionels v. Strombergs un 13. eezirkni Matkules arendatora dehls Fridrikis Meilens. (K. G. A.)

Schogad, kà „Now. Wr." sino, notikschot preeksch wisàm teesas eestahdem Baltijas gubernâs general-rewisija.

d) **No zitàm Kreewijas pusem.**

„Waldibas Wehstnesche" jaunakais isskaidrojums Bulgarijas leetâ, kà „Now. Wr." raksta, zaur ministrijas zirkular-depeschu tapschot pasinots Kreewijas aisstahwjeem ahrsemês, kureem tas atkal japasino ahrsemju waldibam.

Kreewijas wehstneeks Berlinê, grafs P. A. Schuwalows, kà „Pet. Wed." sino, atbrauzis Peterburgâ, lai peedalitos pee apspreeschanam komisijâ, kas eezelta Wahzijas-Kreewijas tirdsneezibas liguma leetâ.

Finanzministris, slepenpadomneeks S. J. Witte kungs, kà „Now." sino, Somijas truhkumzeetejeem par labu dahwinajis 10,000 rbl.

Medizinal-departementam, kà „W. W." sino, daudſ semstwas un pilsehtas jau tagad luhguschas, lai winàm suhta ahrstus, medizinas studentus un feldscherus, kadêl eekschleetu ministrija issino, ka wina, lai schahdu suhtischanu nenokawetu, no sawas puses suhtamàm personam doschot zeła naudu: ahrsteem lihdſ 200 rbl., studenteem lihdſ 100 rbl. un feldschereem lihdſ 75 rbl. Schahdi isdewumi buhs bez kaweschanàs jaatmaksà tahm eestahdem, uz kuru luhgumu suhtischana noteek.

15 gadi kamèr Bulgarija atswabinata. 19. februarî, kà Bulgarijas atswabinaschanas deenâ preeksch 15 gadeem, notureja Kasanas katedralê Peterburgâ pehz beigteem Deewa wahrdeem, dwehseles aisluhgumu Keisaram Aleksandram II. un preeksch Bulgarijas atswabinaschanas uz kara lauka krituscheem, pehz kam notureja pateizibas luhgschanu. Basniza bija no luhdsejeem pahrpildita. Starp teem atradàs Bulgarijas koloniju representanti, uz kuru wehlejumos taisni scho swineschanu isdarija, kà ari Slahwu labdaribas beedribas lozekli un daudſ skolneeki. (Pet. Wed.)

Sem eekschleetu ministra beedra Plehwes wadibas, kà „Graschd." sino, eezelschot waldibas komisiju, kurai jaluhko zauri noteikumi par lauschu apgahdibu.

Knaſs Lobanows no Wihnes atbrauza Peterburgâ.

Brihwgaldi bahrineem. „Graschd." isdsirdejis, ka starp fabriku un ruhpneezibas eetaisu ihpaschneekeem esot aiskustinats swarigais un eewehrojamais jautajums, par brihwgaldu eetaisischanu fabrikas strahdneeku bahrineem pee teknisku beedribu skolam. Schi jautajuma drihsa isschkirschana un isweschana buhtu teescham drihsakâ laikâ wehlejama.

Premijas kalpotajeem. „Pet. Wed." dsirdejuse baumas, ka Peterburgâ topot projektets sewischkas pamudinaschanas premijas dibinat kalpotajeem, kuri pee weena kunga pahraki par 2 gadeem kalpojuschi un labas leezibas war usrahdit. Premija par diwgadeju deenestu buhschot 10 rbl. un ta tapschot no tà sauktàs „adresu nodokku" sumas nemta, kura taisni kalpotajeem ir janes.

Muhsu weselibas awoti. Eekschleetu ministrija ir nospreeduse, weselu rindu lidsekku isleetot, lai muhsu weselibas awotu stahwokli waretu pazelt. Wisu leelaka usmaniba taps winu sanitaram stahwoklim peegreesta. (Now. Wr.)

Katolu skolas. Zaur Wisaugstaku pawehli taps walstibâ atrodoschàs, pee romas-katolu basnizam peederoschas skolas, uz wispahriga pamata, tautas apgaismoschanas ministrijas apgabalam atdotas. Schai noluhkâ ir no minetàm basnizam plaschas sinas par pastahwoschàm skolam, labdaribas eestahdem, beedribam un brihwgaldeem eeprasitas.

Isstahdes pawiljons. Justizministra paligs A. J. Jermolows un tirgoschanas — manufakturas departamenta direktors W. J. Kowalewskis, pahrraudsija nesen Kreewu nodalas pawiljonu, kursch taps uz Tschikagas isstahdi suhtits. Galwenais torna jumts ir 40 pehdu augstumâ, spahrns 30 pehdas. Pawiljons ir pehz arkitekta Roppeta sihmejuma no muhsu namdareem is Kreewu koleem isgatawots, isskatas glihts, mahksligs un ir samehrâ weegls. Weena daka no ta ir jau uz Tschikago nosuhtita, atlikums taps nahkoschâs deenâs uz tureeni eelahdets. Ari scha pawiljona isgatawotaji, namdari, galdneeki un sargi taps uz isstahdi suhtiti. (Now. Wr.)

Amerikaniska awise Kreewu walodâ. Maddaus, dsimtis Ridseneeks, 1873. g. pahrgahjis Amerikanôs, nodomajis isdot amerikanisku tirdsneezibas awisi Kreewu walodâ. Awises nolùks buhschot, Kreewu-Amerikanu tirdsneezibas satikſmi weizinat un zenstees, ka wisi, Amerikâ leetderigi un ar panahkumeem ismehginatee teknisskee un amatneezibas atradumi, taptu drihsaki isplatiti un saprotami dariti. (Now. Wr.)

Pagastu nospreedumi. Nesen atpakal ir seschas pagastu sapulzes Peterburgas gubernâ nospreeduschas, ka jauneem laudim, 14—21 gadu wezumâ, zeeschi noleegts, apmeklet trakteerus un sewischki dsehreenu pahrdotawas. (Now. Wr.)

Plesskawas wizegubernators Brjantschaninows eezelts par Rasanas gubernatoru.

Is Lodsas raksta awisei „Birsch. Wed.", ka zenas uz kokwilnas deegeem krituschas par 3—4 proz.

Lodsa. Karla Scheiblera kokwilnas isstrahdajumu fabrika, Lodsâ, kà waldibas „Tirdsneezibas un ruhpneezibas awise" godam peemin, sawem 6000 strahdneekeem paihsinajuse darba stundu laiku no 13 uz 12 stundam deenâ, pee tam algu nemaſ nepaseminadama, un neaprobeschojot wispahrigo produkziju.

Is Kalugas gubernas top Kalugas „Guberbernas awisei" sinots, ka Mosalskas aprinki tapuschi Pretschistenskojas un Wischnejas tautas skolu mahzekli uz seemas swehtku brihwdeenam atlaisti. Bija 28 gradi aukſts un pee tam wehtrains laiks. Skoleni sataisijàs uz zelu. Skolotaji dewa puiseneem padomu skolâ palikt un nogaidit kamèr wehjsch nostahjas, tomèr wisi winu padomu neklausija. Eeradàs 12 puiseni, kas wisadâ sinâ gribeja uz mahju tikt. Winu zeems atradàs apmehram 3 werstis no skolas. Nahkoschâ deenâ atrada wisus schos behrnus sneegâ nosaluschus.

Kerosina zenas, kà is Zarizinas scho pirmdeen sino, pehdejâ laikâ sahk krist, puds kerosina maksà 87 kap., naftas atlikumi par 16 kap. pudâ top stipri peeprasiti. Ar 1. martu nahk spehkâ naftas raschotaju sabeedribas ligums.

Orenburgas dselszelsch taps pahrwèrsts par krona dselszelu.

No Rigas.

Rigas Latweeschu beedriba isgahjuscho peektdeen, 19. februarî, noswineja sawus gada swehtkus klusi, eewehrojot schogad swinamos 25-gadu pastahweschanas swehtkus. Beedribu ari schogad apsweiza no wisàm malam winas goda deenâ, gan telegramam, gan wehstulem, gan personigi.

2. Rigas krahj- un aisdewu beedriba isgahjuscho swehtdeen notureja pilnu sapulzi. Is drukatà gada pahrskata redsams, ka beedriba notezejuschâ beedribas gadâ rihkojusès ihsti sekmigi. Eemaksatàs beedru naudas kopsuma beedribas gada beigàs sasneeguse 37,566 rbl. 30 kap. Gada beigàs uz noguldijumu konto ar peeauguscheem prozenteem palika 275,884 rbl. 78 kap. Wisu apgrosijumu kopsuma bijuse 2,089,694 rbl. 20 kap., pee kam beedribai atlizees pelnas 3090 rbl. 91 kap. Reserwes kapitals tagad 1342 rbl. 77 kap. leels.

Pawasaras beedriba isgahjuscho swehtdeen, 21. februarî, notureja pilnu sapulzi, kurâ apspreeda jaunsastahditos statutus. Sapulze ar scho isstrahdajumu nebija weenis prahtis, kadêl eezehla sewischku komisiju, kurai usdewa statutus galigi pahrlabot un tad eesneegt waldibai apstiprinaschanai.

Rigas pilsehtas luteranu draudses, kà „Likumu krahjumâ" no 23. febr. issinots, kuras stahweja sem atzeltàs Rigas konsistorijas pahrwaldes, padodamas jauneezelamam prahwestam.

Gulbji, kà „Z. f. St. u. L." sino, scho pawasar tapschot eelikti pilsehtas kanalâ, par ko Rigas putnkopeju beedriba ar pilsehtas waldi jau noslehguse ligumu. Kahdâ weetâ gulbjeem eerihkoschot mahjinu, kur par nakti, kà ari negaisâ dabut patwehrumu.

Pasinojums. Zaur scho top publikai sinams darits, ka slepenas polizijas nodalâ, Rigas pilsehtas polizijas namâ, atrodas kahds gludens dubult-kapselu seewieschu selta kabatas pulkstens, sem Nr. 19963, ar ihsu talmi kehdi. Tas tapa atnemts kahdai schaubigai personai, no kuras bij domajams, ka ta winu netaisnâ zełâ eemantojuse. Tamdêl top tahs personas, kuràm tamlidsigs pulkstens nosagts, usaizinatas winu apskatit.

Rigâ, februara 22. d. 1893.

Slepenas polizijas pahrwaldneeks
Pristaws Villebois.

Deenas pawehle Rigas pilsehtas polizijai. Esmu pastahwigi pamanijis, ka wairaki smagee suhrmani ar pagahjuscha gada numureem zaur pilsehtu brauz, dascheem no teem pat nekahdi numuri naw. Scho ne-eewehribu nepeeteekoschai polizijas eerednu usraudsibai peeskaitidams, usdodu eezirknu pristawu kungeem, deenas pawehli no 1. un 4. februara atgahdinadams, lidsekłus isleetat, lai schi nekahrtiba neatgaditos. Ar wainigeem ir pehz likuma jadara.

Laupischana. 16. februara naktî, usbruka 2. Ganibu dambi 5 nepasihstami tehwini, par scho eelu ejoscheem strahdneekeem Narwaischam un Wumpfam, un nolaupija wineem wirsswahrkus un drusku sihkas naudas. Us aplaupito paligâ sauzeeneem, peesteidsàs nakts fargs Nr. 96, kursch trijus no laupitajeem pasina. Pehdejee tomèr neatsihstas. Leetai ir dots likumigs wirseens.

Sagtas mantas usdabuschana. 16. febr. naktî eelausas sagli Katrinas dambja Nr. 17 mahjas pagrabâ un issaga is ta kahdu aissaimi weschas un daschas wistas. Drihſ pehz tam eeraudsija naktssargi Nr. 96 un 97 uz Pilenhofas eelas diwus wihrus ar ragawinam un gribeja tos apzeetinat; tomèr sagli ismuka, atstahdami ragawinas ar wisàm sagtàm leetam.

— Matisa eelas Nr. 32. mahjâ dsihwodama semneeze Greeta Lambert peerahdija, ka winai pehdejâ laikâ issagtas is winas dsihwokła daschadas drahnas, 80 rbl. wehrtibâ. 3. Maskawas eezirkna polizijas waldei ir isdewees, sagtas leetas usdabut pee diwàm, Matisa- un Bruneneeku eelâ dsihwodamàm seeweetem. Leetai ir dots likumigs wirseens.

Sahdsibas. 19. febr. tapa zaur eelauschanos Elisabetes eelas Nr. 77 mahjas pagrabâ, maisneekam Krahtinam peederigi 14 pudi sweesta, 133 rbl. wehrtibâ, issagti.

— 19. februarî tapa ar pakaltaisitas atslehgas palidsibu, Michaila Zaleski dsihwoklis, Aleksandra eelâ Nr. 150 attaisits un is ta weens kaschoks un zitas leetas, kopâ apmehram 120 rbl. wehrtibâ, issagtas.

Paschslepkawibas mehginajums. 2. Ganibu dambja Nr. 1 mahjâ pakahràs 13. februarî 21 gadus wezais strahdneeks Aleksanders Döhrings peedsehruschâ prahtâ pee sawas mahjas durwim. Tas tapa tuhlin pamanits un no zilpas atswabinats. Kas winam eemesłu uz scho darbu dewis, Döhrings newareja isskaidrot.

Paschslepkawiba. 3. Maskawas eezirkna apgabalâ, atrada 23. februara pee kahdas sehtas Matisa eelâ, pakahruschos kahdu ap 40 gadus wezu, strahdneeku kahrtai peederigu wihru. Wina lihkis ir no ahrsta ismeklets un usschkehrschanas kambarim nodots.

Peepescha nahwe. Naktî uz 22. februarî nomira peepeschi Terbatas eelas Nr. 24 mahjâ 42 gadus wezais alus pahrdotawas ihpaschneeks, Peteris Swirgsdinsch. Nomiruscham bija delamâ kaite. Wina lihkis taps ismeklets. (R. P. P. A.)

Grahmatu galds.

Tschigani. Stahstu dseja no A. Puschkina. Meerkalnu Fritscha-Zeesas tulkota. Rigâ, 1892. g.

Puschkins, — kà tas katram isglihtotam zilwekam sinams, — ir Kreewu tautas pirmais dsejneeks — „dsejas titans" (milsis), — pehz kahda Kreewu kritika wahrdeem. Tadêl scha genialâ dsejneeka rakstus tulkot muhsu Latweeschu walodâ ir teizams un pamudinojams darbs, un schahdi tulkojumi muhsu literaturas laukâ eenemtu zeenigu stahwokli, saprotams, ja tee peenahzigi skaidri un kreetni ispildìti. Muhsu preekschâ atrodas Puschkina „Tschigani", tulkoti no Meerkalnu Fritscha-Zeesas. Schajâ dsejiskâ stahstâ Puschkins gribejis mums parahdit Tschiganu „brihwas dsihwes" burwigo jaukumu, nowesdams sawâ fantasijâ pee „laimigajeem klaidoneem" Alèko is pilsehtas, kur laudis samaitati un paschi sawi wehrgi. Alèko grib starp Tschiganeem pee sawas karsti mihlotàs Semfiras sahneem atrast ihsto, ne zaur ko nesamaitajamu laimi un sirds meeribu; bet, kà beigàs israhdas, tad ir starp „brihwajeem dabas behrneem" laime nepastàw muhschigi, bet kà rihta migla te nolaischas semê, te atkal pazekas gaisâ. Alèko, no greissirdibas mozits, nodur sawu mihlako un tahs bruhtgamu, jauno Tschiganu. Kà redsams, tad stahsta eekschpuse (saturs) ir ihsti dsejisks, kam originalâ pilnigi peesleenas ari ahrejs weids, waloda. Ne tà war teikt par tulkojumu. Tani stahsta eespaidam uz lasitaju maisa paauksta, drusku neskaidra waloda, peenahzigi neisteikdama kaisliga dsejiska raschojuma satura. Sihkaki runajot par tulkojumu war teikt, ka tas ir apmeerinajoschs. Daudsàs weetàs sastopamas kkuhdas pret walodu, tahs swabadu tezeschanu, kas zehlees aiſ atskanu meklejschanas. Tà, peemehram, war usrahdit schahdus nepareisus teikumus: „kur lauki miglu pildas", „paleezi pehz pascha gribas" un zitas. Buhtu wehlejams, ka Puschkina raksti rastos kahdâ daudſ leelakâ tulkojumâ, nekà lihdſ schim. M. J.

Saimneezibas padomi.

Kà issinat wistu wezumu. Wistu wezumu wislabaki war issinat pee kahjam: jaunàm wistinam kahju ahda ir gluda un spihdoscha, bet wezàm turpretim ta ir rupja un pakaleja kahju pirksta nags stipri nodilis. Wistas wezumu wehl war noteikt tahdejadi: japazel spahrni un japaschkir no sahneem spalwas, tad jaunai wistai war eeraudsit garas, mihksias un loti smalkas spalwas, kuras atrodas starp leelajeem spahrneem un to spalwam. Gaiku wezumu war noteikt pee winu peeschu attihstischanàs. Weenkahrschas sugas gaiteem lihdſ 4½ mehneschem newar peeschu pamanit. No 4½—5 mehnescheem tani kahjas weetâ, kur jabiut peescheem, eerodas maſs papildinajums (paaugstinajums) ar asu widuziti. 7 mehneschus wezam gailam peeschi sasneedſ 3 milimetrus garumu (1 milim. masaks par 1 liniju). Gada laikâ tee sasneedſ 15 milim. garumu un ir gluschi taisni. Diwu gadu laikâ to garums ir 25 lihdſ 27 milim. un tee masleet isleezas aisween uz augschu. Triju gadu laikâ peeschu garums sneedsas lihdſ 36—38 milim. un manami isleekti. Tschetru gadu laikâ to garums lidsinas 50—54 milim.; peezu gadu laikâ tee sasneedſ tà ap 62—65 milim. War eewehrot, ka no otra gada peeschi pagarinas katru mehnesi par 2 milim. M. J.

Kà pelejumu plankumus no drebbem war isdsit? Pelejumu plankumi padara daschreis daudſ raises. Ja tahdas drebbes kimiskàs tihrischanas eetaisès dotu tihrit, tad tas daudſ maksatu. Katrs to pats war isdarit schahdejadi: Pilnu tehjkaroti klorkalku iskausè weenâ korteli uhdena; tad kausejumu labi samaisa un pehz tam isklàsch. Nu pelejuscho weetu tur kahdu brihtinu eemèrz un isklàj saulê. Ja plankums wehl nepasùd, tad to war kahdas reises wehl atkahrtot. No drebbes samaitaschanàs naw ko bihtees, tikai wajaga pehz tam tihrito weetu skaidrâ uhdeni isskalot un pamasam isskaltet. Smiltzemneeks.

Zuhku baroschana ar ahbolinu. Kahds semkopis eewèl zuhkas barot ar ahbolinu. Labs, lapains ahbolinsch smalki jasakapâ, jaaplej ar wahroschu uhdeni un tad ar kehka samasgam jadod zuhkam, kuras ari bez labibas pee schahdas baribas ween esot loti labi pahrtikuschas. Smiltzemneeks.

Is muhsu weesigàs sadsihwes.

Rigas Latw. teatris. Swehtdeen, 28. febr., plkst. 7 wak. israhdìs: „Launais gars". Tautas luga 3 zehlecnôs, R. Blaumana farakstita. Pehz tam pirmo reisi: „Paligs ihstâ laikâ." Dseesmu luga 1 zehl. un 3 tehl. no J. Steffenheima, latwijski no K. Brihwneeka — J. Leelakmena. Musika no A. Konradi.

Katrindambja dseed. beedr. Swehtdeen, 28. febr., plkst. 8 w., Berga basarâ: Dseedaschana ar balli.

Dseed. beedr. „Imanta." Swehtdeen, 28. febr., plkst. 7 w., Wehrmana dahrsa mineraluhdenu eestahdes sahlê: Koncerts. Pehz tam: balle.

Walesas wehstules.

J. Aplz. — Gtr—dâ. Juhs loti maldijuschees, domadami, ka sinamâ atbilde uz Jums sihmejuſès! Tahdus pahrpratumus lehti waretu nowèrst, ja zeen. lidsstrahdneeki, kà to jau daudſ bara, arween usdotu sinamas sihmes, sem kuràm winì wehlas atklahtu atbilsi, ja tahda buhtu wajadsiga.

K. Br. — Ds. Nahkoschâ numurâ.

Sw. Pt. — K. Tapat.

Al. Bl. — Sl. Juhsu wehlejumos nekahdi nespehjam ispildit. Red.

Deewkalpojumi.

Swehtdeen, 28. febr. 1893. g.

Jahna basnizà	pulksten	9	mahzitajs	Weyrichs.
„ „	„	2	„	Bernewitz.
Gertrudes basnizà	„	½10	„	A. Walters.
Jesus basnizà	„	2	„	Josephi.
Martin basnizà	„	9	„	Laube.
Trihsweenibas basn.	„	9	„	Fromms.
Pahwila basnizà	„	½9	„	G. Walters.
„ „	„	5	„	G. Walters.
„ „	„	6	„	G. Walters.
Lutera basnizà	„	½9	„	Baukschens.

Tirgus sinas.

Rigâ, 24. febr. 1893. g.

Labibas tirdsneeziba arween wehl klusa; par apgrosijumeem uz ahrsemem naw neka ko sinot, tirgojas tikai paschu wajadsibaam, pee kam zenas wehl sahk krist.

Laiks usturigs itin silts, tikai pehdejàs drenàs eestahjàs atkal sprigs sals, jo naktî un rihtâ aukstums sneedsàs lihdſ 19° R.

Lini drukstu rahmaki. Maksà par Kronu 35½ rbl. un par Hofs 33 lihdſ 34 rbl. birkawâ.

Kanepaji turas zenâ. Maksà 33—37 rbl. birkawâ.

Rudsi, 120 mahrz. fn., top peedahwati par 92—90 kap., semaka labuma pat par 85 kap.

Kweeschi, Kreewu top peedahwati par 100—101 kap. wasaras prezi, un par 108 kap. ihsti labu seemas prezi.

Auſas, paschu wajadsibam, schahwetas, 74 kap., par augstakàm sugam dabù ari labakas zenas.

Meeschi kluſi, Kreewu neschahwetee, 102 mahrz. fm. peedahwà par 65—67 kap., schahwetee 100 mahrz. fm. par 74—78 kap.

Brahku linſehklas, schahwetas, Kreewu 87½ proz., lihgſt pa wagonu ladineem par 154—156 kap., schejeenes linſehklas par 153—152 kap.

Kanepaju ſehklas pawiſam klusu.

Peewedumi gluſchi neezigi.

Naudas papiru zenas.

Peterburgâ, 22. febr. 1893.

Papiri.	maksſ.	prasija
Pusimperials	758	761
5% bankbiletu 1. iſlaidums	103½	103⅞
5% „ 2 „	103⅜	103⅝
5% Auſtruma aiſnehmums no 1878. gada	102¾	103⅛
5% „ „ „ 1879. „	104¾	105⅛
1. 5% Kreewu prem. aiſnehmums	240	241
2. „ „ „ „	227½	228
5% konſol. 1871. gada aiſnehmums	—	—
Odeſ. pilſ. hipoteku bankas 5½% obligazijas	101¾	102¼
Kreew. ſem. kred. 5% lihlu-ſihmes	—	—
6% Charkowas ſemſt. lihlu-ſihmes	—	—
5% „ „ „	101	101⅞
Rigas kom. bankas akz.	305	—
Rigas-Dinaburgas dſelſzela akzijas	—	170
Dinaburgas-Witebſkas dſelſz. akz.	—	190

Berlines birscha.

8. martâ (24. febr.) 1893.

		Deenu eepreekſch.
Kreewu kredit-bil. par 100 rbl. kaſſa	215 20*)	215 75
„ 100 rbl. uſ marta beigam	215 25	216
„ 100 rbl. uſ aprila beigam	215 25	216

*) 1 walſts-marka = 46,46 kap.

Tendenze preekſch Kreewu naudas papireem: zeeta.

No ahrsemem.

Auſtro-Ungarija. Iſ Budapeſchtes ſino, ka miniſtru preekſchneekam Wekerle ſcho otrdeen walſts ſaeimâ bijuſe ſihwa ſaduſchanàs ar Ungaru tautiſko partiju, pehz kam miniſtru ſtahwoklis leekas buht nedroſchs.

Franzija. Sareſchgitàs Panamas leetas waldibai dewuſchas eemeſlu, iſlaiſt likumu, pehz kura ſods top paſinats tahdeem leezineekeem, kuri iſmekleſchanas teeſneſim neſaka pilnu pateeſibu.

— Breſtas Kreewu konſuls, kà apgalwo, dabujis no Kreewu konſula Bordo pilſehtâ ſinu, ka Kreewu eſkadra ſchogad neapzeemoſchot Franziju.

Itaalija. Pahweſts ſcho otrdeen peenehma Kreewijas agentu Iſwolſki, kas winam nowehleja laimes uſ 50-gadu bihſkapa jubileju.

Spanija. Kaſtilijâ laudis ſchonedel iſrihkoja ſapulzi, kurâ iſrahdija peekriſchanu republikai. Schandarmeem neiſdewàs iſtlihdinot nemeerneekus, pehz kam ſauza paligâ jahtneeku kara ſpehku. Iſzehlàs ſihws kautinſch; ſchahweeni rihbeja no abàm puſem, pee kam daudſi tapa eewainoti. Wairak perſonas apzeetinaja. No ta redſams, ka Spanijâ republikas peekriteji arween droſchaki ſahk pazelt galwu.

Serbija. Uſ Milana Obrenowitſcha luhgumu, ſinode atſina wina laulibas ſchkirſchanu par nederigu un eeſwehtija winu un wina laulatu draudſeni uſ tahlaku laulibas kopdſihwi.

— Awiſe „Now. Wr." dabujuſe telegrammu, ka karaleene Natalija marta mehneſi atbraukſchot Jaltâ, kur winai jau meklejot kahdu derigu mahjokli, kur par waſaru uſturetees.

Bulgarijas waldibas ¦wihri, it kà par ſpihti, labpràt gribetu ſawu mihluliti, Koburgas prinzi, katrâ ſinâ eezelt par likumigu waldneeku. Jaunakâ laikâ, kà ſinams, prinzis Ferdinands nodomajis prezetees, bet nu zelas ſchkehrſchli tani ſinâ, ka Bulgarijâ paſtàw likums, pehz kura tahs waldineekam un wina pehznahzejeem jabùt pareiſtizigeem, kamèr prinzis Ferdinands un wina bruhte ir katoku tizigi. Lai tik ſawu noluhku panahktu, waldibas wihri nodomajuſchi pahrgroſit walſts ſatwerſmes likumu, pehz kura buhtu brihw par waldneeku Bulgarijâ buht ir tahdam, kas naw pareiſtizigs. Kà ſinams, Tirnowas mitropolits Klementijs, kas bij pretojees ſchahdai patwarigai waldibas wihru darbibai, tapa eeſlodſits kloſteri un tapſchot wehl ſaukts teeſas preekſchâ. Tauta pate nebùt naw meerâ ar tagadejàs waldibas greiſeem ſoleem. Bet ko nu dara waldibas wihri? Wini waj pat par naudu nopèrk ſchahdus tahdus deenas ſaglus, kas wajadſigâ brihdî atklahti parahda peekriſchanu waldibai, tà maldinadami atklahtibu, ko ari peerahdija pehdejee nemeeri Tirnowâ. Prot, waldiba eſot nopirkuſe klaidonus Tſchiganus, kas te tagad atraduſchi it ſiltu paſpahrni, un tee tad iſrahdijuſchi nemeeru par mitropolita rihkoſchanos.

Saprotams, ka Kreewija nebùt newar weenaldſigi noſkatitees uſ ſchahdu wiſai greiſu rihkoſchanos, wehl jo wairak tamdèt, ka wina neſuſe milſigus upurus Bulgarijas atſwabinaſchanas labâ! Tadèt muhſu waldiba „Waldibas Wehſtneſi" nodrukajuſe ſchahdu rakſtu, kas taps ſinams darits ari zitàm waldibam. Rakſts ihſumâ ſanemts ir ſchahds: „Wihri, kureem Bulgarijâ wara rokâs, nodomajuſchi ſaaizinat leelo tautas ſapulzi, kura lai pahrgroſitu likumu, pehz kura Bulgarijas knaſam un wina pehznahzejeem japeeder pee pareiſtizibas. Lai gan Kreewijas Keiſariſkà Waldiba zeeſchi peeturas pee tam, ne-eemaiſitees knaſa walſts eekſchejàs leetàs, tomèr wina newar kluſu zeeſdama noſkatitees, kà Bulgarijâ mehgina ſatrizinat waldoſcho tizibu. Bulgarijas eedſihwotaju ſtarpâ ſchahds mehginajums ſazel nopeetnu preteſtibu. Bulgaru ekſarks greeſàs pee waldibas Sofijâ ar luhgumu, lai ta ſaaizina ſwehto ſinodu, bet Koburgas printſcha beedri atraidija ſchahdu preekſchlikumu. Neſkatotees uſ ſpaidu lidſekleem, ekſorka preteſtiba atrada dſihwu peekriſchanu wiſàs tautas ſchkirâs. Gandriſ wiſi Bulgarijas mitropoliti nowehleja laimes ekſarkam uſ taiſno zihnu par tautiſko tizibu, un Bulgarijas awiſes un daudſ pilſoni iſteizàs pret iſdomato preekſchlikumu. Keiſariſkà Waldiba iſſaka pateeſu wehlejumos, lai Bulgaru garidſneezibas un labwehletaju pilſonu balſis noderetu par brihdinajumu wiſeem Bulgareem un lai tahs nowehrſtu breeſmas, kuras draud ik katrai tautai, kura taiſas ſtaigat zelus, pa kureem ejot jaatſakas no wezakàm un ſwehtakàm ſaitem. Keiſariſkà Waldiba pahrleezinata, ka tagad nodomatam pahrgroſijumam knaſa walſti garigâ un politiſkâ dſihwê nebùs labi panahkumi un ka pahrgroſijums nahkotnê, ſatrizinadams eekſchejos apſtaklus un kaitedams tikumibai, nowedis tikai pee behdiga iſnahkuma."

Seemel-Amerika. Jauneewehletais Saweenoto walſtju preſidents Kliwelends iſgahjuſcho ſwehtdeen tapa ar wiſu godu eewests ſawâ jaunâ amatâ.

— Tautas weetneeku ſapulze Waſchintonâ peenehma likumu, kas aiſleedſ eenàkt Saweenotàs walſtis: akleem, kurlmehmeem un garâ wahjeem, kuri wezaki par 16 gadeem; jo projam aiſleegts eenàkt perſonam, kas meeſigu wahjumu dehl tik uſ walſts rehkina war mitinatees, un pehdigi tahdeem ſabeedribas lozekleem, kuri muſina uſ zitu zilweku dſihwibas un ihpaſchuma iſnihzinaſchanu.

Jeruſaleme iſgahjuſchàs ſwehtdeenas nakti peemekleta no ugunsgrehka. Prot, uguns iſzehlàs Armenu galerijâ, Swehtà Jeſus Kapa baſnizâ, bet nepadarija nekahdu leelu poſtu. Breeſmas wareja tapt pateeſi wiſai nopeetaas, ja eewehro to, ka baſnizâ atradàs ap 1000 Kreewu ſwehtzelotaju, bet, paldees Deewam, zilweku dſihwibas naw gahjuſchas bojâ. Uguns zehloni rauga iſdibinat.

Telegramas.

Peterburgâ, 24. febr. Eewehrojot to, ka eekſchleetu miniſtrijâ eenahkuſchi peepraſijumi par kriſtaliſetas karbola ſkahbes pahrdoſchanu pa 1 lihdſ 2 pudi, medizinal-departements paſino, ka ſcho ſkahbu konis war iſdot tikai muzâs no 10½ lihdſ 11½ puda bruto ſwara.

Berlinê, 8. martâ (24. febr.). Reichstagâ beidſa otro laſijumu par juhras flotes leetam, un atmeta wiſas peepraſitàs naudas ſumas preekſch jaunu kugu buhwes, zik tahlu komiſija bija to wehlejuſès.

Pariſê, 8. martâ (24. febr.). Melnkalnes tronamantneeks, ſarunâ ar kahdu awiſes „Matin" koreſpondentu, ſtarp zitu, iſteiza ſawas draudſigàs juhtas pret Auſtrijas keiſaru, tomèr pretojàs Auſtrijas-Ungarijas awiſchu apmelojumeem, kas ſihmejas uſ winu.

Pariſê, 8. martâ (24. febr.). Awiſe „Figaro" apgalwo, ka Briſons ſchodeen atteikſchotees no Panamas leetu iſmekleſchanas komiſijas preſidenta amata, tadèt ka winam wajagot atpuhſtees no kahdas operazijas, kas pee wina iſdarita.

Sofijâ, 8. martâ (24. febr.). Wehleſchanas tautas ſapulzei noteiktas uſ 18. (30.) aprili, kurai ari tad buhs jaapſpreeſch walſts ſatwerſmes likumu pahrgroſiba.

Ihpaſchneeks un iſdewejs: Ernſts Plates.
Atbildoſchais redaktors: Dr. phil. Arnolds Plates.

Дозволено цензурою. — Рига, 25 февраля 1893 г.

Sludinajumi.

Adwokats Stroinowskis
ziwil- un kriminal-leetàs ir runajams no pulkſt. 8—10 rihtâ un no pulkſt. 5—7 wakarâ
Wehwer-eelâ Nr. 6.

Iſrentejama
Behrges Eſer-Grotin mahja uſ wairak gadeem. Noligumi pee mahjas ihpaſchneezes, 10. martâ ſch. g.

Gruntsgabals,
10 puhraw. leels (5 puhraw. eeſtrahdata un 5 puhraw. ne-eeſtrahdata ſeme), **teek pahrdots** 13. budkâ pee Rigas-Dwinſkas dſelſzela. Tuwakas ſinas turpat blakus pee Georg Berner.

1 dſihwoklis, 1 leela ſtedele ar 2 ſtalleem, iſihrejams Wanag-krogâ, Kalnazeem-eelâ Nr. 84.

Jauni wahgi,
pakalâ uſ ſederem, derigi moderneekeem waj andelmaneem, **pahrdodami** wezajâ Jelgawas eelâ Nr. 8.

2 mahjas Rigâ,
Suworow eelâ Nr. 104, ſawadu apſtaklu dehl ſem peenehmigeem noligumeem **pahrdodamas** jeb **iſihrejamas.** Eenahkums **1500 rbl.** gadâ. 2

Labus ſweſneeku kanepajus, Widſemes un **Kreewijas,** pahdod leelâ Newas eelâ Nr. 12
3 **J. Nizmans.**

1 **Zigorinas!**
500 pudu labi kaltetas zigorinu faknes **pehrk**
William Jeniſch,
Rigâ, Schkuhnu eelâ Nr. 19.

Pee dſelſs tilta, blakus Utu krogam, pee keegelu pahrdeweja **Gail, teek pirmàs ſortes Nukaſtles**
kaleju ogles,
platſcha tihriſchanas dehl, **25 kap.** par muzu **lehtaki pahrdotas,** nekà zitur. 2

Manâ grahmatu- un bilſchu-drukatawâ, burtu-leetuwê un Latweeſchu grahmatu pahrdotawâ, Rigâ, pee Petera baſnizas, ir dabujama ſchahda jauna grahmata:
Pamahziba meſchſargeem
un tahdeem,
kas par meſchſargeem grib tikt.
Saſtahdijis wirsmeſchkungs
A. Lütkens.
Maksa 30 kap.
Ernſts Plates.

Sarkandaugaweeſcheem.
Gribedami iſpildit daudſkàrt iſſazitos wehlejumos, mehs zaur ſcho paſinojam, ka tagad Sarkandaugawâ eſam eerihkojuſchi ſchahdas weetas, kur
„Mahjas Weeſts" ar **Peelikumu**
taps iſdalits, kà ari apſtellejumi peenemti.
Iſdalamàs weetas ſchahdas:
1) **J. Ikman** kga material-pretſchu pahrd., Twaiku eelâ Nr. 70.
2) **J. Ikmon** kga material-pretſchu pahrd., Twaiku eelâ Nr. 47, pee Waldſchleſchena bruhſcha.
3) **A. Kaminzius** kga dſehreenu pahrd., Tiltu eelâ Nr. 2.
4) **K. Upit** kga material-pretſchu pahrd., Duntesm. eelâ Nr. 36.
Uſ Katrinas dambja:
5) **K. Upit** kga material-pretſchu pahrd., Peterſalas-eelâ Nr. 3.
Ernſts Plates, Rigâ, pee Petera baſnizas.

Pirmà leelà Kreewijas rihſu-ſterkelu fabrika.
Fabrikas ſihme
Москва 1882. Симферополь 1888. Харьковъ 1887. Одесса 1884.
Selta un ſudraba medaljas.
Sterkelu fabrikazijas ſabeedriba
J. Willms un beedr.,
Kalbſtadlê, Taurijas guberna, Kreewijâ.
Eedroſchinamees zeen. publiku darit uſmanigu uſ muhſu **rihſu-ſterkeli,** kas pagatawota iſ wiſlabakajeem Perſijas rihſeem. Muhſu **rihſu-ſterkele** labuma ſinâ naw ſliktaka par wiſlabakeem ahrſemju fabrikateem, turpretim lehtaka, un tadèt mums eeſpehjams, ar katru eekſchſemes kà ari ahrſemes fabrikatu ſazenſtees. Muhſu **rihſu-ſterkele** ir tihra no ſaehdoſchàm weelam un ziteem peemaiſijumeem. Muhſu **rihſu-ſterkele** ir uſ wiſàm iſſtahdem Kreewijâ ar augſtakàm medakam tikuſe apbalwota.
Muhſu **rihſu-ſterkelu noliktawa leelumâ** preekſch **Widſemes** un **Kurſemes** atrodas pee
Th. Angelbeck un beedr., Rigâ,
kolonial-pretſchu pahrdotawa,
Schahtu eelâ Nr. 4 (ſenak Nr. 2) un Melngalwju eelâ Nr. 3.
Sterkelu fabrikazijas ſabeedriba
J. Willms un beedr.

Sabeedriba preekſch lepras (ſpitalibas) apkaroſchanas
zaur ſcho paſino, ka ſlimneeki leproſorijâs (ſpitalibas ſlimnizâs) taps peenemti tikai tad, kad buhs wiſpirms eeſneegta paſe un apleeziba no mahzitaja, iſ kuras redſams, pee kahdas tizibas ſlimneeks peeder, tapat ari ne zitadi, kà **tikai pret 5 rbl. leelu ſamakſu par mehneſi.** Makſa pee uſnemſchanas ir par 3 mehneſcheem eepreekſch ſamakſajama. 2

Manâ grahmatu- un bilſchu-drukatawâ, burtu-leetuwê un Latweeſchu grahmatu pahrdotawâ, Rigâ, pee Petera baſnizas, dabujama ſchahda jauna grahmata:
Skatuwes mahkſlineeks.
Ihſas lugas, ſolo-ſkati, kuplejas, deklamazijas un dſihwoſchas ainas.
Latweeſchu ſkatuwem ſarakſtijis
Lejas-Kruhmineſch.
(Ar dſeedaſchanas notim.)
Makſà 25 kap.
Ernſts Plates.

Rigâ, Kungu eelâ № 22,

Rigâ, Haſſerberga namâ.
No Baltijus audeklu un dſiju manufakturas ſabeedribas, Lengeragâ,
par fabrikas zenam
dabujami
audekli un dſijas
wiſàs leelakàs Rigas manufakturas pahrdotawàs, kà ari noliktawâ pee
K. Lorch & beedr.,
Rigâ, Kungu eelâ Nr. 22,
pahrdodami.

F. Treskinas,
agraki **F. Witkinas,**
kreewu grahmatu pahrdotawa
Tronamantineeka bulwarî Nr. 25
(uſ Suworowa eelas ſtuhra),
peedahwà ſtiprôs un lehtôs wahkôs eeſietas **wiſas kreewu, wahzu un latweeſchu grahmatas,** kuras Terbatas mahzibas apgabalâ teek leetotas, tapat **geografiſkas atlaſus** un **ſeenu kahrtes, klaſes ſchurnalus, burtnizas** un wiſas zitas ſkolas un rakſtamu leetas par lehtakàm zenam.

Gaſes un uhdens wadu eetaiſes. Maſgaſchanàs eetaiſes.
Maſgaſchanàs galdus.
Peedahwà iſ ſawa bagata krahjuma
tehja un **kaſija maſchinas, ſaftes** un **ſupas katlus, kaſerokus** un **tehjas katlus, ſchelèjas** un **kuhku formas** u. t. pr.

W. F. Petersohn,
kapara-kaleju meiſtars,
Rigâ, leelâ Minz eelâ Nr. 4/6 Rigâ,
iſgatawo
wiſadus
kapara-kaleju darbus.
Twaiſka, gaſes un **uhdens krahnus** un **wentilus. Steeptas kapara,** dſelſs un alwas **truhbas** wiſadâ leelumâ, pee tahm peederoſchus **fitingus** un **faſona gabalus** u. t. pr., u. t. pr.
Kloſetus un uhdens nolaiſchanas weetas. Uhdens notezeſchanas wadus iſ mahla, tſchuguna, dſelſs un kapara truhbam.

Печатать разрѣшается. Рига, 26 февраля 1893 г. — Рижскій Полицмейстеръ Подполковникъ Рейхартъ. — Drukats un dabujams pee bilſchu- un grahmatu-drukataju un burtu-lehjeja Ernſts Plates, Rigâ, pee Petera baſnizas.